

LAUSUNTO LAPIN HYVINVOINTIALUEEN HYVINVOINTI- JA TURVALLISUUSKERTOMUKSESTA JA -SUUNNITELMASTA 2024-2025

Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus ja -suunnitelma 2024-2025 kuvaa alueen asukkaiden hyvinvoinnin tilaa sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä Lapissa. Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman toimiessa välineenä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden (hytute) työn suunnittelussa ja toimeenpanossa, on oleellista, että alueelliseen hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan on kerätty riittävän laajasti tietoa kunnista, niiden erityispiirteistä, vahvuuksista ja huolenaiheista. Laadittuun hyvinvointikertomukseen on onnistuttu kokoamaan tietoa kattavasti alueen väestön hyvinvoinnin ja terveyden tilasta ja niihin vaikuttavista tekijöistä.

Suunnittelun pohjaksi on kerätty laajasti hyvinvointitietoa myös eri indikaattoreita käyttäen. Ovatko käytetyt indikaattorit kuvanneet riittävällä tai oikealla tavalla yksittäisen kunnan hyvinvoinnin tilaa, on jokaisen kunnan arvioitava erikseen. Varsinkin kun huomioidaan se tosiasia, että Lappi on laaja maakunta ja jokaisella kunnalla on omat erityispiirteensä.

Valmistelussa on kiitettävästi huomioitu monialaisuus ja osallistaminen, kun suunnittelutyössä on otettu mukaan laajasti alueen eri toimijoita hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden alalla. Kuntia esimerkiksi on osallistettu valmistelussa muun muassa työpajojen muodossa. Lisäksi erikseen on kerätty tietoa kuntien hyvinvointityöstä. Laaditussa hyvinvointikertomuksessa on hyödynnetty myös kuntien omia hyvinvointikertomuksia. Valitut painopisteet ovat sellaisia, jotka myös Ranuan kunnan näkökulmasta ovat keskeisiä ja niihin liittyvät tarpeet on tunnistettu myös Ranuan kunnan omassa hytute-työssä, ja joiden edistämiseen kunta voi sitoutua. Suunnitelman toimeenpanossa huomioidaan läpileikkaavana vammaiset henkilöt.

Suunnitelman toimintakausi on lyhyt ja siihen nähden esitettyjä toimenpiteitä oli paljon. Toimenpiteistä osa on konkreettisia ja osa niistä on kirjattu tavoitteiksi. Lisäksi toimenpiteille oli useita vaihtoehtoja. Jotta suunnitelman täytäntöönpanossa onnistutaan, vaatii se tiivistä koordinaointia sekä suunnitelman tavoitteiden että toimenpiteiden jatkuvaa arviointia ja seurantaa. Tärkeää on, että niin hyvinvointialue kuin kunnat arvioivat toimenpiteidensä ja ratkaisujensa vaikutuksia eri kohderyhmien hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmasta. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman seuranta ja arviointi tulee toteuttaa laajasti ja keskusteluyhteys kuntien kanssa tulee olla ajankohtaista, ennakoivaa ja tarvittaessa korjaavaakin.

Alueellinen hyvinvointikertomus toimii hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokoavana strategisena asiakirjana. Jatkossa on tärkeää pyrkiä yhtenäistämään alueen ja kuntien hyvinvointisuunnitelmien tavoitteita ja seurantaa. Ilman toimivaa yhteistyötä ja yhteistä suunnittelua niin hyvinvointialueiden kuin kuntien on haastavaa yhteensovittaa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä omaan suunnittelun kokonaisuuteensa. Yhteisten painopisteiden tai painotusten löytäminen on tärkeää, jotta suunta on yhteinen. Tällöin myös molempien osapuolten hyvinvointityö on vaikuttavampaa ja tehokkaampaa.